

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ,
ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЛЬНОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
наукowo-дiдагoгiчної роботи

Л.Є. Момотюк

«01» вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 9. ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

Ступінь вищої освіти **Бакалавр**

Галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**

Спеціальність **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Освітньо-професійна програма **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

Київ
2021 рік

Робоча програма «Основи економічної науки» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», «30» серпня 2021 року. – 28 с.

Розробник: Булах Т.М., доцент кафедри економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
Протокол від «27» серпня 2021 року № 1

Схвалено Вченою радою фінансово-економічного факультету НАСООА
Протокол від «30» серпня 2021 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6,0	07 «Управління та адміністрування» Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Обов'язкова
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – курсова робота		Семестр
Загальна кількість годин - 180		1-й/2-й
		Лекції
		34 год.
		Практичні, семінарські
		54 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		92 год.
		Індивідуальні завдання
		Вид контролю: залік/екзамен
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/3 самостійної роботи студента – 3/2	Рівень освіти: перший (бакалаврський)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни – формування ґрунтовних знань у майбутніх фахівців про сутність економічних процесів та явищ, закономірності функціонування і розвитку економічних систем, а також логіки сучасного економічного мислення й економічної культури, навчання базовим методам аналізу економічної дійсності, умінню приймати обґрунтовані рішення в умовах ринкової економіки.

2.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни: науково обґрунтувати загальні основи економічного життя суспільства, розкрити сутність основних економічних категорій; з'ясувати механізм дії економічних законів та механізм використання їх людьми у процесі господарської діяльності; навчити студентів володінню методами пізнання економічних процесів, категоріальним апаратом економічної теорії; визначити істотні риси основних соціально-економічних систем та напрямки їх еволюції, критерії економічного розвитку, цілі сталого розвитку; розкрити механізм функціонування ринкової економіки; сформувати економічне мислення, економічну психологію та науково обґрунтований світогляд студентів; з'ясувати загальні риси світового господарства та тенденції його розвитку.

2.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні етапи становлення та розвитку економічної теорії науки;
- сучасну теорію виробництва та його фактори;
- економічний та юридичний зміст власності, економічну теорію прав власності;
- особливості основних економічних систем та перехідної економіки;
- основи функціонування ринкової економіки, категорії та закони товарного виробництва;
- сутність і функції ринку;
- економічну природу і види конкуренції;
- причини та наслідки монополізму в економіці;
- економічну природу підприємництва;
- сутність та види підприємств;
- теорію домогосподарства;
- методи державного регулювання економіки;
- головні сфери світової економіки, форми міжнародних економічних зв'язків;

вміти:

- правильно застосовувати економічні поняття у практичній діяльності;
- класифікувати економічні інтереси;
- здійснювати порівняльний аналіз економічних систем;

- аналізувати закономірності та тенденції розвитку суспільного виробництва та соціально-економічні зміни в суспільстві;
- встановлювати типи ринкових структур;
- оцінювати інфраструктуру ринку, ефективність конкурентної та антимонопольної політики;
- застосовувати чинники диференціації заробітної плати;
- застосовувати знання економічних теорій та моделей до аналізу сучасної економічної політики;
- аналізувати з наукових позицій явища і процеси, що відбуваються в економічному житті України і світу.

2.4. Найменування компетентностей, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

2.5. Результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Економіка як наука

Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економіки як науки. Меркантилісти. Фізіократи. Класична політична економія. Марксизм. Маржиналізм. Неокласичний, кейнсіанський та інституціонально-соціологічний напрями, неокласичний синтез. Сучасні напрями, школи і течії економічної теорії (західний мейнстрим, неортодоксальна економічна теорія). Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет економічної науки та еволюція його визначення. Складові сучасної економічної науки. Позитивна та нормативна економічна наука. Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства.

Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологічні аспекти пізнання, механізму дії та використання економічних законів.

Методи пізнання економічних процесів і явищ. Діалектика як метод наукового пізнання. Загальні та спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної науки.

Економічна наука та економічна політика. Економічна наука як основа економічної політики. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти економічної політики.

Розвиток економічної науки на сучасному етапі (лауреати Нобелівської премії П. Самуельсон, Р. Фріш, Я. Тінберген, Дж. Хікс, К. Ерроу).

Рекомендована література:

Базова: [1-5].

Допоміжна: [1-7].

Інформаційні ресурси: [1-10]

Тема 2. Рушійні сили економічного розвитку

Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Тенденції формування сучасної структури потреб. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Благо як засіб задоволення потреб. Економічні та неекономічні блага. Класифікація економічних благ. Проблеми використання закону зростання потреб у процесі виробництва матеріальних благ.

Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.

Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Зміст і структура суспільного виробництва. Матеріальне та нематеріальне виробництво, їх сутність і взаємозв'язок.

Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа економічних можливостей.

Економічний вибір. Крива виробничих можливостей. Основні фактори виробництва та їх взаємозв'язок. Ефективність виробництва, її сутність. Показники ефективності використання факторів виробництва. Продуктивність праці. Трудомісткість. Фондовіддача. Фондомісткість. Матеріаловіддача. Матеріаломісткість. Капіталовіддача. Капіталомісткість. Основні напрями підвищення ефективності суспільного виробництва. Енергоефективність та екологоефективність економіки.

Соціальна ефективність виробництва та її показники. Рівень та якість життя населення. Індекс людського розвитку.

Взаємозв'язок економічної та соціальної ефективності виробництва.

Рекомендована література:

Базова: [1-5].

Допоміжна: [1-7].

Інформаційні ресурси: [1-10]

Тема 3. Економічні системи суспільства. Власність

Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних систем. Традиційна економічна система. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Формування інституційних та економічних умов переходу до нової системи господарювання. Криза та розпад командно-адміністративної системи і необхідність переходу економіки постсоціалістичних країн до ринкової економіки.

Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти. Типи, форми і види власності. Основні тенденції розвитку власності на сучасному етапі. Необхідність різноманітних форм власності в ринковій економіці. Трансформація форм власності в Україні. Роздержавлення. Приватизація. Світовий досвід. Сучасний стан відносин власності в Україні. Економічні школи щодо періодизації суспільного розвитку.

Рекомендована література:

Базова: [1-5].

Допоміжна: [1-7].

Інформаційні ресурси: [1-10]

Тема 4. Форми організації суспільного виробництва

Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Еволюція товарного виробництва. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Проста і розвинена форми товарного виробництва, їх

спільні ознаки та відмінності. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства. Проста і розвинена форми товарного виробництва, їх спільні риси та відмінності.

Товар і його властивості. Поняття товару. Відмінність товару від продукту. Властивості товару: споживна вартість, мінова вартість, вартість. Цінність товару.

Величина вартості товару та фактори, що на неї впливають. Індивідуальна і суспільна вартість. Закон вартості, його зміст та функції.

Специфіка послуги як товару. Інформація як товар. Інформаційна теорія вартості.

Рекомендована література:

Базова: [1-5].

Допоміжна: [1-7].

Інформаційні ресурси: [1-10]

Тема 5. Теорія грошей

Розвиток форм вартості і поява грошей. Концепції виникнення та сутність грошей. Функції грошей та їх еволюція. Гроші та ціна. Грошова система, її основні елементи та типи.

Еволюція грошових систем. Види та природа сучасних грошей. Грошова система та її основні елементи. Створення грошової системи в Україні. Грошовий обіг і його закони.

Грошова маса, її структура та агреговані показники. Грошовий ринок. Пропозиція та попит на гроші. Рівновага грошової та товарної мас. Модель І.Фішера. Закон товарно-грошового обігу

Грошова система. Валютні курси. Конвертованість валют

Рекомендована література:

Базова: [1-5].

Допоміжна: [1-7].

Інформаційні ресурси: [1-10]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Тема 6. Ринок і механізм його функціонування

Об'єктивні передумови виникнення ринку. Поняття ринку та його сучасне трактування. Ознаки, структура та функції ринку. Види ринків. Критерії класифікації ринків та їх структура. Характерні ознаки сучасного ринку. Ринкова інфраструктура.

Ринковий механізм та його елементи. Сутність попиту і фактори, що його визначають. Закон попиту. Винятки із закону попиту. Крива попиту. Зв'язок між попитом і ціною. Зміщення кривої попиту під впливом дії нецінових факторів. Еластичність попиту.

Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Крива пропозиції та її властивості. Зв'язок між пропозицією і ціною.

Нецінові фактори зміни пропозиції. Зміщення кривої пропозиції під впливом дії нецінових факторів. Еластичність пропозиції.

Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага, надлишок та дефіцит. Утворення рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва. Фактори, що впливають на зміну ринкової рівноваги.

Сутність ціни. Механізм формування і функції ціни. Види цін. Концепція ціноутворення за А. Маршаллом.

Сутність конкуренції. Місце конкуренції в ринковій економіці. Функції конкуренції. Форми конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Типи конкурентної поведінки. Позитивні й негативні наслідки конкуренції.

Ринок досконалої конкуренції. Ринок монополістичної конкуренції. Особливості монополістичної конкуренції. Олігополістичний ринок. Суть олігополії. Олігополія і конкуренція. Олігополія та економічна ефективність.

Монополія та типи монополізації. Види монополій. Типи монополій. Організаційні форми утворення монополій. Критерії та межі монополізації економіки. Монопольна влада. Недоліки надмірної монополізації економіки. Економічні наслідки діяльності монополій.

Конкурентна політика і антимонопольне регулювання. Світовий досвід створення антимонопольного законодавства. Сучасні моделі антимонопольної політики: американська та європейська. Методи проведення антимонопольної політики. Антимонопольно-конкурентна політика в Україні.

Рекомендована література:

Базова: [1-5].

Допоміжна: [1-7].

Інформаційні ресурси: [1-10]

Тема 7. Підприємництво і підприємство

Підприємництво, його сутність, основні принципи й ознаки. Теорія підприємництва. Класична та інноваційна моделі підприємництва. Мотивації підприємницької діяльності. Підприємництво і бізнес.

Економічні основи розвитку підприємництва в Україні.

Сучасні організаційно-правові форми підприємництва. Індивідуальне підприємництво (одноосібне володіння).

Товариство (партнерство). Корпорація. Малий бізнес. Нові види підприємницької діяльності.

Ризик у підприємницькій діяльності та його види. Венчурний бізнес, тенденції його розвитку. Система франчайзингу. Підприємницькі мережі.

Підприємство, його сутність, головні ознаки і особливості. Форми підприємств. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин.

Рекомендована література:

Базова: [1, 2, 4-6,9].

Допоміжна: [2-4, 6-8, 10, 12].

Інформаційні ресурси: [1-3]

Тема 8. Доходи населення і його соціальний захист

Сутність доходу як економічної категорії. Доходи населення, їх види та джерела формування.

Сутність та механізм розподілу доходів. Функціональний та персональний розподіл доходів. Форми розподілу доходів за трудові результати та економічну діяльність. Заробітна плата: як ціна товару “робоча сила” та форма розподілу за результатами праці. Форми та системи заробітної плати. Дохід від кооперативно-колективної та індивідуальної трудової діяльності. Підприємницький дохід. Доходи від власності та рентні доходи.

Сімейні доходи, їх структура та використання. Заощадження як необхідний елемент у структурі сімейних доходів. Номінальні та реальні доходи. Диференціація доходів та її межі. Крива Лоренца.

Соціальні аспекти економічних відносин. Рівень та якість життя населення. Прожитковий мінімум. Бідність і процеси маргіналізації населення. Тіньова економіка та її вплив на соціально-економічний розвиток. Еволюція соціальної структури суспільства.

Необхідність та сутність системи соціального захисту населення. Основні елементи механізму соціального захисту. Державне регулювання розподілу доходів.

Рекомендована література:

Базова: [1-5].

Допоміжна: [1-7].

Інформаційні ресурси: [1-10]

Тема 9. Економічна роль держави в ринковій економіці

Держава як суб'єкт економічної системи. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція. Кейнсіанська і неокласична моделі регулювання економіки.

Економічні функції держави. Місце і роль держави в командній економіці. Економічні функції держави в сучасній ринковій економіці. Система цілей державного макроекономічного регулювання.

Форми, методи та інструменти регулювання економіки. Правові, економічні та адміністративні методи. Прямі та непрямі методи. Фінансово-кредитне регулювання економіки. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.

Державний сектор та державне підприємництво як спосіб реалізації економічних функцій держави.

Рекомендована література:

Базова: [1-5].

Допоміжна: [1-7].

Інформаційні ресурси: [1-10]

Тема 10. Сучасне світове господарство

Сутність, етапи становлення та основні риси світового господарства. Сучасна структура світового господарства. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Транснаціональні корпорації і розвиток міжнародних виробничих зв'язків.

Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми.

Світова торгівля: сутність та структура. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі.

Міжнародні кредитні відносини і механізм їх регулювання. Зміст і структура світової валютної системи. Міграція населення і світовий ринок праці. Сутність і причини, форми і тенденції розвитку міграції робочої сили. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.

Сучасна глобалізація світогосподарських зв'язків і виникнення загально-цивілізаційних проблем людства. Природа і види глобальних проблем сучасності та їх класифікація.

Національні і глобальні проблеми роззброєння та демілітаризації економіки. Взаємопов'язаний характер, економічні основи та шляхи вирішення глобальних проблем людства. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних економічних проблем.

Рекомендована література:

Базова: [1-5].

Допоміжна: [1-7].

Інформаційні ресурси: [1-10]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		п	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1.					
Загальні основи економічного розвитку					
Тема 1. Економіка як наука	12	2	2		8
Тема 2. Рушійні сили економічного розвитку	16	4	4		8
Тема 3. Економічні системи суспільства. Власність	12	2	2		8
Тема 4. Форми організації суспільного виробництва	18	4	4		10
Тема 5. Теорія грошей	12	2	2		8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>70</i>	<i>14</i>	<i>14</i>		<i>42</i>
Модуль 2					
Змістовий модуль 2.					
Економічні основи господарювання					
Тема 6. Ринок і механізм його функціонування	20	4	4		12
Тема 7. Підприємництво і підприємство	20	4	4		12
Тема 8. Доходи населення і його соціальний захист	22	4	4		14
Тема 9. Економічна роль держави в ринковій економіці	24	4	4		16
Тема 10. Сучасне світове господарство	24	4	4		16
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>110</i>	<i>20</i>	<i>20</i>		<i>70</i>
Усього годин	180	34	34		112
ІНДЗ	90			90	

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку		
1	<p style="text-align: center;">Тема 1. Економіка як наука</p> <p style="text-align: center;"><i>План:</i></p> <p>1.1. Виникнення та основні етапи розвитку економічних знань</p> <p>1.2. Предмет економічної теорії</p> <p>1.3. Методи економічних досліджень. Економічні закони</p> <p>1.4. Функції економічної теорії. Економічна політика</p>	2
2	<p style="text-align: center;">Тема 2. Рушійні сили економічного розвитку</p> <p style="text-align: center;"><i>План:</i></p> <p>2.1. Економічні потреби суспільства їх суть і структура. Економічний закон зростання потреб</p> <p>2.2. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація</p> <p>2.3. Корисність продукту. Гранична корисність продукту</p> <p>2.4. Суть та структура суспільного виробництва</p> <p>2.5. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок</p> <p>2.6. Економічна ефективність використання ресурсів та її показники</p>	4
3	<p style="text-align: center;">Тема 3. Економічні системи суспільства. Власність</p> <p style="text-align: center;"><i>План:</i></p> <p>3.1. Сутність, цілі і основні структурні елементи економічної системи</p> <p>3.2. Типи економічних систем</p> <p>3.3. Власність як економічна категорія</p> <p>3.4. Структура власності, її типи, види і форми</p> <p>3.5. Реформування відносин власності на сучасному етапі розвитку України</p>	2
4	<p style="text-align: center;">Тема 4. Форми організації суспільного виробництва</p> <p style="text-align: center;"><i>План:</i></p> <p>4.1. Генезис форм господарства</p> <p>4.2. Товар і його властивості</p> <p>4.3. Теорії вартості та їх різновиди</p> <p>4.4. Закон вартості, його сутність та функції</p>	4

1	2	3
5	<p style="text-align: center;">Тема 5. Теорія грошей</p> <p style="text-align: center;"><i>План:</i></p> <p>5.1. Походження та суть грошей</p> <p>5.2. Функції грошей як загального еквівалента</p> <p>5.3. Грошовий обіг і його закон</p> <p>5.4. Перетворення грошей в капітал.</p> <p>5.5. Грошова система</p> <p>5.6. Валютні курси. Конвертованість валют</p>	2
<p>Змістовий модуль 2.</p> <p>Економічні основи господарювання</p>		
6	<p style="text-align: center;">Тема 6. Ринок і механізм його функціонування</p> <p style="text-align: center;"><i>План:</i></p> <p>6.1. Поняття ринку і умови його функціонування</p> <p>6.2. Механізм ринкового саморегулювання</p> <p>6.3. Структура та принципи класифікації ринків</p> <p>6.4. Конкуренція і монополія у ринковій економіці</p> <p>6.5. Суперечності механізму саморегулювання ринкової економіки</p>	4
7	<p style="text-align: center;">Тема 7. Підприємництво і підприємство</p> <p style="text-align: center;"><i>План:</i></p> <p>7.1. Сутність підприємництва і умови його існування.</p> <p>7.2. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки.</p> <p>7.3. Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин.</p>	4
8	<p style="text-align: center;">Тема 8. Доходи населення і його соціальний захист</p> <p style="text-align: center;"><i>План:</i></p> <p>8.1. Сутність, види і джерела формування доходів населення</p> <p>8.2. Заробітна плата, її види, форми і системи</p> <p>8.3. Сімейні доходи, структура їх використання та рівень життя</p> <p>8.4. Соціальний захист населення</p> <p>8.5. Соціальні програми як джерело формування доходів населення</p>	4
9	<p style="text-align: center;">Тема 9. Економічна роль держави в ринковій економіці</p> <p style="text-align: center;"><i>План:</i></p> <p>9.1. Еволюція теоретичних уявлень на роль держави в економіці</p> <p>9.2. Державне регулювання економіки: суб'єкти, об'єкти та функції</p> <p>9.3. Методи державного регулювання економічних процесів</p> <p>9.4. Фіскальна політика</p>	4

1	2	3
	9.5. Монетарна політика 9.6. Соціальна політика держави	
10	Тема 10. Сучасне світове господарство <i>План:</i> 10.1. Поняття світового господарства та етапи його розвитку 10.2. Міжнародний поділ праці та його особливості в сучасних умовах 10.3. Міжнародна торгівля та її особливості на сучасному етапі 10.4. Міжнародний рух капіталів 10.5. Міжнародна міграція робочої сили 10.6. Сучасні міжнародні науково-технічні зв'язки 10.7. Спільна підприємницька діяльність з іноземним капіталом	4
Разом		34

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку		
1	Тема 1. Економіка як наука <i>План:</i> 1.1. Економіка та формування сучасного економічного світогляду. 1.2. Українська економічна думка. 1.3. Видатні економісти ХХ ст. 1.4. Місце та роль економічної теорії як науки у сучасному суспільстві.	2
2	Тема 2. Рушійні сили економічного розвитку <i>План:</i> 2.1. Економічні потреби суспільства: сутність, класифікація. 2.2. Взаємозв'язок потреб, виробництва і попиту. Економічний закон зростання потреб. 2.3. Сутність та види економічних інтересів. 2.4. Суспільне виробництво – основа економічної системи, його чинники та структура. 2.5. Ефективність економіки. Крива виробничих можливостей. 2.6. Сутність та показники ефективності виробництва.	4

1	2	3
3	<p>Тема 3. Економічні системи суспільства. Власність</p> <p><i>План:</i></p> <p>3.1. Формацийний і цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку.</p> <p>3.2. Сутність та цілі економічної системи, її структурні елементи.</p> <p>3.3. Ринкові та неринкові економічні системи.</p> <p>3.4. Власність в економічній системі.</p> <p>3.5. Типи, види та форми власності.</p> <p>3.6. Нові тенденції у розвитку відносин власності у світі та Україні.</p>	2
4	<p>Тема 4. Форми організації суспільного виробництва</p> <p><i>План:</i></p> <p>4.1. Натуральне і товарне виробництво.</p> <p>4.2. Товар і його властивості.</p> <p>4.3. Закон вартості. Основні теорії вартості.</p>	4
5	<p>Тема 5. Теорія грошей</p> <p><i>План:</i></p> <p>5.1. Виникнення грошей. Сутність і функції грошей.</p> <p>5.2. Українська грошова одиниця.</p> <p>5.3. Форми грошей.</p> <p>5.4. Функції грошей.</p> <p>5.5. Теорія і закони грошового обігу.</p> <p>5.6. Грошова система, її еволюція у сучасність.</p> <p>5.7. Види кредитних грошей, чеків.</p>	2
<p>Змістовий модуль 2. Економічні основи господарювання</p>		
6	<p>Тема 6. Ринок і механізм його функціонування</p> <p><i>План:</i></p> <p>6.1. Сучасний ринок: його сутність, структура та функції.</p> <p>6.2. Необхідність і сутність інфраструктури ринку та її організаційно-функціональна побудова.</p> <p>6.3. Національні моделі сучасного ринку</p> <p>6.4. Попит та чинники, що його визначають. Закон попиту, еластичність попиту.</p> <p>6.5. Пропозиція та її чинники. Закон пропозиції, еластичність пропозиції.</p> <p>6.6. Взаємодія попиту та пропозиції.</p> <p>6.7. Теорія конкуренції: досконала та недосконала конкуренція.</p>	4

1	2	3
	<p>6.8. Співвідношення конкурентного та монопольного секторів.</p> <p>6.9. Антимонопольна політика держави як запорука ефективності</p>	
7	<p>Тема 7. Підприємництво і підприємство</p> <p><i>План:</i></p> <p>7.1. Підприємництво: сутність, умови виникнення, принципи та функції.</p> <p>7.2. Види та організаційні форми підприємницької діяльності.</p> <p>7.3. Підприємство: сутність, ознаки, функції та види.</p> <p>7.4. Малий і середній бізнес – роль в сучасній економіці.</p> <p>7.5. Бізнес-план та маркетингова діяльність підприємства.</p>	4
8	<p>Тема 8. Доходи населення і його соціальний захист</p> <p><i>План:</i></p> <p>8.1. Сутність доходу як економічної категорії. Види, джерела та рівень доходів.</p> <p>8.2. Розподіл доходів. Функціональні та персональні доходи.</p> <p>8.3. Заробітна плата, її сутність, форми, рівень і системи.</p> <p>8.4. Структура і джерела сімейних доходів.</p> <p>8.5. Соціальний захист населення в Україні.</p>	4
9	<p>Тема 9. Економічна роль держави в ринковій економіці</p> <p><i>План:</i></p> <p>9.1. Держава як суб'єкт економічної системи. Економічні функції держави.</p> <p>9.2. Бюджет та податки як інструменти державного регулювання економіки.</p> <p>9.3. Інструменти грошово-кредитного регулювання економіки.</p> <p>9.4. Роль держави в регулювання зайнятості та доходів в Україні.</p> <p>9.5. Соціальні гарантії та соціальний захист населення України.</p> <p>9.6. Особливості державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.</p>	4
10	<p>Тема 10. Сучасне світове господарство</p> <p><i>План:</i></p> <p>10.1. Сутність і структура світового господарства.</p> <p>10.2. Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми.</p> <p>10.3. Всесвітній ринок товарів і послуг: сутність, структура і тенденції розвитку.</p>	4

1	2	3
	10.4. Торговельна політика та її еволюція. 10.5. Причини, форми і тенденції міжнародної міграції робочої сили. 10.6. Необхідність і шляхи інтеграції України у світове господарство, її зовнішньоекономічні пріоритети.	
Разом		34

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку		
	Тема 1. Економіка як наука <i>План:</i>	
1	1.1. Трагування предмета економічної науки різними школами економістів. 1.2. Економічна наука Стародавнього світу. 1.3. Розвиток економічної науки в Україні. 1.4. Структура економіки та її трансформація. 1.5. Адам Сміт - видатний вчений-економіст XVIII століття. 1.6. Становлення еволюційної парадигми економічної науки.	8
	Тема 2. Рушійні сили економічного розвитку <i>План:</i>	
2	2.1. Економічні інтереси як основа економічного механізму системи 2.2. Теорія граничної корисності. 2.3. Розвиток економічних потреб на сучасному етапі цивілізації. 2.4. Суспільні потреби та економічні ресурси суспільства. 2.5. Закон спадної граничної корисності та закон зростання потреб 2.6. Ефективність виробництва та проблема вибору в економіці.	8
	Тема 3. Економічні системи суспільства. Власність <i>План:</i>	
3	3.1. Економічна система суспільства. 3.2. Власність у контексті природно – історичного розвитку суспільства. 3.3. Місце власності в реформуванні економіки. 3.4. Сучасний стан відносин власності в Україні.	8

1	2	3
4	<p>Тема 4. Форми організації суспільного виробництва</p> <p><i>План:</i></p> <p>4.1. Еволюція форм організації суспільного виробництва. Натуральне господарство і причини виникнення товарного виробництва.</p> <p>4.2. Товар і його властивості. Подвійний характер праці.</p> <p>4.3. Теорії вартості.</p> <p>4.4. Закон вартості, його функції і механізм дії.</p>	10
5	<p>Тема 5. Теорія грошей</p> <p><i>План:</i></p> <p>5.1. Грошова система та структура грошової маси.</p> <p>5.2. Електронні гроші та форми їх використання.</p> <p>5.3. Ринок грошей та грошова система України.</p> <p>5.4. Історія грошей України.</p> <p>5.5. Методи зменшення інфляції в економічній системі країни</p>	8
<p>Змістовий модуль 2.</p> <p>Економічні основи господарювання</p>		
6	<p>Тема 6. Ринок і механізм його функціонування</p> <p><i>План:</i></p> <p>6.1. Ринковий механізм і його елементи</p> <p>6.2. Попит і чинники, що визначають його величину</p> <p>6.3. Пропозиція товару та її крива</p> <p>6.4. Пропозиція і попит: ринкова рівновага</p> <p>6.5. Ціна і чинники, що впливають на неї</p>	12
7	<p>Тема 7. Підприємництво і підприємство</p> <p><i>План:</i></p> <p>7.1. Формування суб'єктів підприємництва, особливості цього процесу в Україні.</p> <p>7.2. Реалізація місії й цілей суб'єкта господарювання як специфічна функція підприємництва.</p> <p>7.3. Основні види підприємств та їх організаційні форми.</p> <p>7.4. Об'єднання підприємств: асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн.</p> <p>7.5. Господарські товариства як суб'єкти підприємництва, їх види.</p>	12

1	2	3
8	<p>Тема 8. Доходи населення і його соціальний захист</p> <p><i>План:</i></p> <p>8.1. Механізм формування доходів населення у ринковій економіці. Нерівність доходів.</p> <p>8.2. Заробітна плата, її суть, функції, системи, елементи організації та основні напрямки вдосконалення.</p> <p>8.3. Позичковий відсоток та його ставка.</p> <p>8.4. Ринок праці та система соціального партнерства в Україні.</p> <p>8.5. Необхідність та основні напрямки реформування заробітної плати в Україні.</p>	14
9	<p>Тема 9. Економічна роль держави в ринковій економіці</p> <p><i>План:</i></p> <p>9.1. Господарський механізм у системі регулювання суспільного виробництва та його функції.</p> <p>9.2. Основні напрями й методи державного регулювання економіки.</p> <p>9.3. Основні концепції й моделі державного регулювання економіки.</p>	16
10	<p>Тема 10. Сучасне світове господарство</p> <p><i>План:</i></p> <p>10.1. Сутність міжнародних економічних відносин (МЕВ).</p> <p>10.2. Рівні, суб'єкти, основні перспективи МЕВ та фактори, що впливають на процес їх розвитку.</p> <p>10.3. Інтернаціоналізація та глобалізація світового господарського життя.</p> <p>10.4. Специфіка дії економічних законів у світовому господарстві.</p> <p>10.5. Особливості розвитку світового господарства на сучасному етапі.</p> <p>10.6. Можливості і проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.</p> <p>10.7. Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем як чинник розвитку світового господарства.</p>	16
Разом		112

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», студенти виконують обов'язкову компоненту ОК10. Курсова робота з навчальної дисципліни «Основи економічної науки».

Виконання курсової роботи являє собою один із видів індивідуальної науково-дослідної роботи студентів, призначений засвідчити рівень набутих студентами знань та вміння використовувати їх при опрацюванні теоретичних і конкретних питань у сфері менеджерської діяльності.

Виконання курсової роботи з дисципліни «Основи економічної науки» становить за мету:

- закріпити та поглибити теоретичні знання, набуті студентами у процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи економічної науки» та інших дисциплін;

- розвинути у студентів навички самостійної роботи зі спеціальною літературою, посібниками, джерелами первинної та вторинної статистичної інформації;

- виробити вміння узагальнювати теоретичні матеріали, обробляти і інтерпретувати зібрані дані, самостійно формулювати висновки, розробляти пропозиції, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору з проблем, що досліджуються.

Найменування компетентностей, формування яких забезпечує виконання ОК 10:

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

Результати виконання ОК 10:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

Написання курсової роботи сприяє більш глибокому засвоєнню студентами програмних питань з дисципліни «Основи економічної науки». Це вимагає від них самостійного поглибленого вивчення не лише навчальної, але і спеціальної літератури – монографій, статей, які друкуються у періодичних виданнях, наукових збірниках тощо.

Ставиться вимога, щоб курсова робота містила елементи наукового пошуку і розробки, які спрямовані на вирішення питань ефективного функціонування господарюючих суб'єктів. Для цього необхідно здійснити збір та порівняльний аналіз інформації, яка міститься в різних літературних

джерелах, відшукати та опрацювати відповідні статистичні, інструктивні, нормативні та звітні матеріали підприємств або організації.

Оформлення курсової роботи здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій для підготовки та захисту курсових робіт з навчальної дисципліни «Основи економічної науки», розроблених і схвалених кафедрою економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та розміщених в репозитарії НАСOA. Перелік напрямів курсових робіт оновлюється та схвалюється кафедрою економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності щорічно на початку навчального року і розміщується в репозитарії НАСOA.

За курсову роботу студент може отримати максимум 100 балів, з них: максимум 70 балів за змістову частину виконану відповідно до встановлених вимог та максимум 30 балів за захист курсової роботи перед комісією.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав глибокі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи; 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки; 3) дає власні пропозиції і рекомендації з предмету дослідження; 4) виконав роботу грамотно літературною українською мовою; 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, тверде і впевнено відповів на запитання членів комісії.

Оцінка «добре» (74-89 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав досить високі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи; 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури; 3) дає власні пропозиції і рекомендації з предмету дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування; 4) виконав роботу грамотно літературною українською мовою, але допустив нечисленні граматичні та стилістичні помилки; 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

Оцінка «задовільно» (60-74 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав достатні теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи; 2) в основному оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності; 3) не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження, або обґрунтувати їх; 4) допускає помилки в оформленні роботи; 5) допускає численні граматичні та стилістичні помилки; 6) на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії;

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів) ставиться в тому разі, якщо на захисті студент проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамотійне виконання курсової роботи.

Відповідно до п. 11.4 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН курсові роботи підлягають перевірці на Академічний плагіат.

Зокрема, згідно п. 11.2 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН, академічним плагіатом вважається:

- копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи;*
- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;*
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переперформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;*
- парафраза (переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту).*

Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення курсової роботи для розгляду на кафедрі. У разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п. 11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН, зокрема: повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

9. Методи навчання

Для досягнення мети та завдань курсу, впродовж лекційних та семінарських занять передбачено застосування наступних методів навчання:

- за джерелами знань: словесні – розповідь, пояснення, лекція, консультація; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, ситуаційні завдання;*
- за характером логіки пізнання: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний;*
- за рівнем самотійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький;*
- за рівнем інноваційності: ситуаційного аналізу, дискусія, робота в групах.*

10. Методи контролю

Навчальна дисципліна «Основи економічної науки» оцінюється за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Вона

складається з 2-х змістових модулів. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою в кінці кожного семестру.

Поточний контроль. Для критеріїв оцінки за основу беруться повнота і правильність виконання завдань. Крім цього враховується здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання. Студент може отримати максимально 50 балів за підсумками всіх форм поточного контролю до відповідного практичного заняття змістового модуля 1 та 60 балів за підсумками всіх форм поточного контролю до відповідного практичного заняття змістового модуля 2:

Тема 1. – 8 балів за підготовку реферату на одну із запропонованих тем.

Тема 2. – 12 балів за виконання 3-х розрахункових задач (по 4 бали за кожен).

Тема 3. – 10 балів за підготовку презентації на одну із запропонованих тем.

Тема 4. – 12 балів за виконання 3-х розрахункових задач (по 4 бали за кожен).

Тема 5. – 8 балів за виконання 2-х розрахункових задач (по 4 бали за кожен).

Тема 6. – 24 балів за виконання 6-х розрахункових задач (по 4 бали за кожен).

Тема 7. – 10 балів за виконання ситуаційного завдання.

Тема 8. – 8 балів за підготовку презентації на одну із запропонованих тем.

Тема 9. – 10 балів за підготовку реферату на одну із запропонованих тем.

Тема 10. – 8 балів за підготовку презентації на одну із запропонованих тем.

За несвоєчасне виконання завдань поточного контролю знімається по 1 балу за кожне завдання.

Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА та Положення про академічну доброчесність у НАСООА у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми».

Модульний контроль: проводиться на платформі Moodle у формі тестування. Студент може отримати максимально 20 балів за першу модульну контрольну роботу і 10 балів за другу модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль знань: залік/екзамен - проводиться на платформі Moodle у формі тестування. Студент може отримати максимально 30 балів.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю студент отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 49 балів, то він вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Основи економічної науки» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

11.1. Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного та підсумкового контролю

Модуль 1							
Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль №1							
T1	T2	T3	T4	T5	MP		
8	12	10	12	8	20	30	100
Модуль 2							
Поточне тестування та самостійна робота						Екзамен	Сума
Змістовий модуль №2							
T6	T7	T8	T9	T10	MP		
24	10	8	10	8	10	30	100

11.2. Розподіл балів, які отримують студенти за курсову роботу

Змістова частина	Захист роботи	Сума
до 70	до 30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Основи економічної науки» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня / Укладач Т. М. Булах. Київ: НАСОА, 2021. 61 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6562>

2. Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять з дисципліни «Основи економічної науки» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / Укладач Т. М. Булах. Київ: НАСОА, 2021. 40 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6564>

3. Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Основи економічної науки» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / Укладач Т. М. Булах. Київ: НАСОА, 2021. 36 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6558>

4. Методичні вказівки до підготовки та захисту курсових робіт з дисципліни «Основи економічної науки» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної та заочної форм навчання / Укл. О.А. Іващенко, Т.М. Булах, С.С. Залюбовська. Київ: НАСОА, 2021. 27 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6561>

5. Тести для самоперевірки, завдання для поточного (модульного) та підсумкового контролю знань здобувачів (в електронній формі, розміщені на платформі Moodle).

13. Рекомендована література

Базова

1. Економічна теорія: Політична економія: підручник / за заг. ред. С. І. Юрія. Київ: Кондор, 2018. 604 с.

2. Камінська Т. М. Основи економічної науки: підручник. Київ: ВСВ «Медицина», 2018. 232 с.

3. Кокареєв І. В. Основи економічної теорії : навч. посібник / І. В. Кокареєв. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с.

4. Мочерний С. В., Устенко О. А. Основи економічної теорії: навч. посіб. – 3-тє вид., стер. К.: Академія, 2018. 502 с.

5. Перехідна економіка: підручник / В. М. Геєць, Є. Г. Панченко, Е. М. Ліанова та ін.; за ред. В. М. Гейця. Київ: Вища школа, 2018. 590 с.

Допоміжна

1. Bulakh T., Rusina Y., Koval A., Lytvyn O., Budiakova O. Modeling of the functional dependence of VAT tax liabilities on input VAT for the enterprises. *International Journal of Scientific & Technology Research*. 2020. Vol. 9. P. 5881-5886. URL: <http://www.ijstr.org/final-print/mar2020/Modeling-Of-The-Functional-Dependence-Of-Vat-Tax-Liabilities-On-Input-Vat-For-The-Enterprises.pdf>
2. Bulakh T., Plakhotnikova L., Hromadskyi R. Classification of Franchising and Specifics of Its Types in Business Operation. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. № 4. С. 77-83.
3. Залюбовська С. С., Колупаєв Ю.Б., Токарева К.Р. Теоретичні аспекти історичного розвитку ринку цінних паперів в Україні. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. № 3. С.120-130. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/4213>
4. Кулішов В.В. Економіка від простого до складного: навч. посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2017. 184 с.
5. Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 268 с.
6. Мацелюх Н. П., Максименко І. А. Економічні теорії в системі наукових економічних знань: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2017. 226 с.
7. Сміт А. Багатство народів. Дослідження про природу та причини добробуту націй. Київ: Наш Формат, 2018. 722 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Економічна бібліотека онлайн. URL: <http://www.finance-library.com.ua>.
2. Економічна онлайн-бібліотека. URL: <http://www.ecolib.com.ua>.
3. Економічний портал. URL: <http://www.econhouse.ru>.
4. Економічна теорія. URL: <http://www.economictheory.blogspot.com>.
5. Електронна бібліотека. URL: <http://www.infolibrary.com.ua>.
6. Освіта в Україні. URL: <http://www.osvita.ua>.
7. Онлайн бібліотека підручників. URL: <http://www.studentam.net.ua>
8. Підручники он-лайн. URL: <http://www.bookz.com.ua>
9. Українська електронна бібліотека. URL: <http://www.libr.org.ua>
10. Українські підручники онлайн. URL: <http://www.buklib.net>